

Povinný štandard SSA č.1

Všeobecné aktuárske postupy

Predslov

Tento Povinný štandard (PŠ) 1 je pre aktuára záväzný, v prípade ak aktuár uvádza, že časť alebo celé zadanie bolo vykonané v súlade s týmto PŠ 1.

Tento PŠ bol schválený VZ SSA dňa 22.03.2016

Časť 1. Všeobecná časť

- 1.1. **Účel** – Tento PŠ 1 usmerňuje [aktuárov](#) pri vykonávaní [aktuárskych služieb](#) tak, aby [určení užívateľa](#) mali istotu, že:
- [aktuárske služby](#) sú vykonávané profesionálne a s patričnou pozornosťou
  - výsledky zodpovedajú ich potrebám, sú prezentované jasne a zrozumiteľne a sú úplné, a
  - použité predpoklady a metodika (vrátane, ale nielen, modelov a modelovacích techník) sú primerane popísané.
- 1.2. **Rozsah**
- 1.2.1. Tento PŠ 1 je všeobecný štandard. Vzťahuje sa na všetky [aktuárske služby](#), ktoré [aktuár](#) vykonáva, okrem tých častí tohto štandardu, ktoré sú priamo nahradené inou normou, napr. špecifickým štandardom alebo [zákonom](#).
- 1.2.2. Účelom špecifického štandardu je zvyčajne zúženie rozsahu postupov, ktoré všeobecné štandardy považujú za akceptované. Vo výnimočných prípadoch je však účelom špecifického štandardu stanovenie prijateľného postupu, ktorý by nebol prijateľný vo všeobecných štandardoch; v takých prípadoch je tento účel v špecifickom štandarde výslovne uvedený, napr.: „Bez ohľadu na všeobecné štandardy, [aktuár](#) by mal...“, s následným popisom výnimky.
- 1.3. **Súlad s PŠ 1** – v určitých situáciách sa [aktuár](#) môže odchýliť od usmernení tohto PŠ 1 a stále byť v súlade s týmto PŠ 1:
- 1.3.1. [Zákon](#) môže stanoviť [aktuárovi](#) povinnosti. Súlad s požiadavkami [zákona](#), ktoré sú v konflikte s týmto PŠ 1, nepredstavujú rozpor s PŠ 1.
- 1.3.2. Etický kódex [aktuára](#), vzťahujúci sa na jeho prácu, môže byť v rozpore s týmto PŠ 1. Ak sa aktuár riadi etickým kódexom aktuára v bodoch, ktoré nie sú v súlade s PŠ 1, toto sa nepovažuje za nesúlady s PŠ 1.
- 1.3.3. [Aktuár](#) sa môže odchýliť od usmernení tohto PŠ 1 a pritom byť stále v súlade s PŠ 1, ak v reporte poskytne dostatočné vyhlásenie o povahe, dôvodoch a vplyvoch takéhoto odchýlenia.
- 1.4. **Uplatniteľnosť** – Tento PŠ 1 sa vzťahuje na členov a kvalifikovaných [aktuárov](#) SSA, ktorí vykonávajú [aktuárske služby](#). Člen alebo kvalifikovaný [aktuár](#), vykonávajúci takéto služby, môže konať v jednej z pozícií, ako napríklad zamestnanec, manažér, riaditeľ, externý poradca, audítora, alebo dozorný orgán subjektu.
- 1.4.1. Uplatnenie tohto PŠ 1 je zrejmé, ak samostatný [aktuár](#) poskytuje [aktuárske služby](#) klientovi, ktorý nie je s daným [aktuárom](#) spriaznený.
- 1.4.2. Existujú najmenej dva všeobecné prípady, ktoré nespĺňajú kritéria uvedené v bode 1.4.1:
- a. Skupina [aktuárov](#) vykonáva [aktuárske služby](#), alebo
  - b. [Aktuár](#) poskytuje [aktuárske služby](#) spriaznenej strane (napríklad svojmu zamestnávateľovi alebo spriazneným subjektom v rámci skupiny pod spoločným vedením).

- 1.4.3. Keď [aktuárske služby](#) poskytuje skupina [aktuárov](#), väčšina článkov tohto PŠ 1 sa vzťahuje na každého [aktuára](#) v skupine. Požiadavky niektorých článkov však nemusí spĺňať každý [aktuár](#) v skupine osobne (napr. 2.1.1). V prípade takýchto článkov, každý [aktuár](#) v skupine by mal určiť, ak je to relevantné pre jeho prácu, ktorý člen skupiny je zodpovedný za splnenie požiadaviek týchto článkov, a uistiť sa, že tento člen skupiny prijal túto zodpovednosť.
- 1.4.4. Ak [aktuár](#) poskytuje [aktuárske služby](#) spriaznenej strane, mal by si vykladať tento PŠ 1 v kontexte postupov, ktoré sa zvyčajne používajú v rámci alebo vo vzťahu k spriaznenej strane, s výnimkou existencie podstatných nezrovnalostí medzi takýmito postupmi a týmto PŠ 1 – v takom prípade by sa [aktuár](#) mal snažiť dodržať povahu a účel tohto PŠ 1 v najvyššej možnej miere.
- [Aktuár](#) by mal zväziť očakávania [zadávateľa](#). Tieto očakávania môžu naznačiť, že by mohlo byť vhodné vynechať z [reportu](#) časť obsahu, ktorý je obvykle vyžadovaný. Obmedzenie obsahu reportu však nemusí byť vhodné, ak by daný [report](#), alebo zistenia v tomto [reporte](#), mohli byť širšie distribuované.
  - Ak je [aktuár](#) presvedčený, že za daných okolností nie je potrebné alebo vhodné začleniť určitý obsah do [reportu](#), mal by byť pripravený (ak bude vyzvaný príslušnými orgánmi SSA) popísať tieto okolnosti a poskytnúť zdôvodnenie pre obmedzenie obsahu reportu.
- 1.5. **Stanovisko o primeranosti** – Pri uplatňovaní tohto PŠ 1 by mal [aktuár](#) posúdiť či je použitie tohto PŠ 1 primerané
- 1.5.1. Úsudok by mal brať do úvahy:
- povahu a účel tohto PŠ 1;
  - typ služby; a
  - primerané obmedzenia času a zdrojov.
- 1.5.2. Nič v tomto štandarde by sa nemalo vykladať tak, že vyžaduje prácu neúmernú rozsahu rozhodnutia alebo služby, na ktoré sa vzťahuje, a prínosu, ktorý by určeni užívatelia očakávali od [služby](#).
- 1.5.3. Pokiaľ nie je stanovené inak, každý úsudok, ktorý PŠ 1 vyžaduje (vrátane implicitného úsudku) má byť profesionálnym úsudkom [aktuára](#).

1.6. Jazyk

1.6.1. Určité výrazy používané v tomto PŠ 1 sa majú vykladať veľmi špecifickým spôsobom v kontexte rozhodnutia [aktuára](#). Najmä nasledovné slovesá treba chápať tak, že vyjadrujú uvedené činnosti alebo reakcie:

- a. „Musí“ znamená, že uvedená činnosť je povinná a nesplnenie tejto povinnosti bude predstavovať rozpor s týmto PŠ 1.
- b. „Mal by“ znamená, že za normálnych okolností sa očakáva, že [aktuár](#) vykoná uvedenú činnosť, s výnimkou prípadu, kedy by vykonanie takejto činnosti viedlo k nevhodnému výsledku alebo by výsledok mohol byť zavádzajúci pre [určených užívateľov aktuárskych služieb](#). Ak uvedená činnosť nie je vykonaná, [aktuár](#) by mal na túto skutočnosť upozorniť a uviesť dôvod prečo nebola daná činnosť vykonaná.
- c. „Smie“ znamená, že uvedená činnosť nie je vyžadovaná ani nevyhnutne očakávaná, ale za určitých okolností predstavuje vhodnú činnosť, pravdepodobne medzi viacerými alternatívami. Poznámka: „môže“ sa nepoužíva ako synonymum pre „smie“, ale používa sa vo svojom bežnom význame.

1.6.2. Tento dokument používa rôzne výrazy, ktorých presný význam je definovaný v Slovníku. Tieto výrazy sú v texte zvýraznené bodkovaným podčiarknutím a modrou farbou, čo je tiež odkaz na definíciu (napr. [aktuár](#)).

1.7. Krížové odkazy – keď tento PŠ 1 odkazuje na obsah iného dokumentu, odkaz sa vzťahuje na daný dokument platný v čase [dátumu prijatia](#) uvedeného na prvej strane tohto PŠ 1. Dokument, na ktorý tento PŠ 1 odkazuje, môže byť po [dátume prijatia](#) novelizovaný, preformulovaný, zrušený alebo nahradený. V takom prípade by mal [aktuár](#) zvážiť v akom rozsahu je úprava použiteľná a vhodná pre usmernenia tohto PŠ 1.

1.8. Dátum účinnosti – tento PŠ 1 platí pre vykonané [aktuárske služby](#) alebo začaté [aktuárske služby](#) v deň alebo po 1.7.2016.

Časť 2. Vhodné postupy

2.1. Prijatie zadania

- 2.1.1. Pri poskytovaní [aktuárskych služieb](#) by mal [aktuár](#) so [zadávateľom](#) dohodnúť povahu a rozsah poskytovaných [aktuárskych služieb](#), vrátane:
- Rolu [zadávateľa](#);
  - Akékoľvek ohraničenia alebo obmedzenia týkajúce sa [aktuára](#);
  - Akékoľvek požiadavky, ktoré aktuár musí spĺňať;
  - Stanovenie časového plánu a očakávaných nákladov alebo potrebných zdrojov (najmä ak sú významné); a
  - Potrebné informácie, ktoré [aktuár](#) dostane a poskytne, najmä ak sú citlivé alebo dôverné.
- 2.1.2. Pri prijímaní zadania na [aktuárske služby](#), by aktuár mal:
- Byť kompetentný a primerane skúsený na vykonanie služieb;
  - Byť presvedčený, že zadanie môže byť vykonané v súlade s príslušným etickým kódexom aktuára; a
  - Mať primeranú záruku, že má dostatok času, zdrojov, prístup k relevantným zamestnancom a iným relevantným stranám, prístup k dokumentácii a informáciám a že má právo komunikovať informácie, ak je to potrebné pre [prácu](#).
- 2.2. **Znalosť relevantných okolností** - [Aktuár](#) by mal mať alebo získať dostatočné vedomosti a pochopenie dostupných údajov a informácií, vrátane príslušnej histórie, procesov, povahy obchodných operácií, [legislatívy](#), a podnikateľského prostredia subjektu, aby bol náležite pripravený vykonávať [aktuárske služby](#) podľa zadania.
- 2.3. **Spoliehanie sa na iných** - [Aktuár](#) smie použiť informácie vypracované inou stranou, ako sú údaje, relevantné zmluvy, ustanovenia poistnej zmluvy alebo penzijného plánu, názory ďalších odborníkov, projekcie, a podporné analýzy (ale s výnimkou predpokladov alebo metodiky). [Aktuár si](#) smie vybrať druhú stranu a informácie, na ktoré sa bude spoliehať, alebo ich smie získať od [zadávateľa](#). [Aktuár](#) smie prevziať zodpovednosť za takéto informácie, alebo smie konštatovať, že sa spolieha na zdroj týchto informácií a zrieka sa zodpovednosti.
- 2.3.1. Ak si [aktuár](#) vyberá druhú stranu, na ktorú sa bude spoliehať, mal by zvážiť nasledovné:
- Odbornú spôsobilosť druhej strany;
  - Kompetentnosť, integritu a objektívnosť druhej strany;
  - Vedomosť druhej strany o očakávanom použití informácií;
  - Diskusiu a korešpondenciu medzi [aktuárom](#) a druhou stranou o akýchkoľvek skutočnostiach, ktoré sú [aktuárovi](#) známe a ktoré pravdepodobne budú mať závažný vplyv na použité informácie; a
  - Nutnosť preskúmať podpornú dokumentáciu druhej strany.

- 2.3.2. Ak [aktuár](#) použije informácie vypracované druhou stranou bez zrieknutia sa zodpovednosti za túto informáciu:
- mal by overiť, či je použitie tejto informácie v súlade so [zaužívanou aktuárskou praxou](#) v jurisdikcii [aktuárskych služieb](#);
  - mal by stanoviť vhodné postupy na riadenie a kontrolu informácií, ktoré má v úmysle použiť; a
  - nemusí zverejniť zdroj informácie.
- 2.3.3. Ak [aktuár](#) uvedie, že sa spolieha na informácie vypracované druhou stranou a zriekne sa zodpovednosti za tieto informácie, mal by:
- zverejniť túto skutočnosť (vrátane identity druhej strany) v akomkoľvek [reporte](#) alebo inej komunikácii;
  - zverejniť povahu a rozsah v akom sa na tieto informácie spolieha;
  - preskúmať, či informácie neobsahujú zjavné nedostatky;
  - podľa možnosti preveriť primeranosť a konzistentnosť informácií; a
  - vykázať akékoľvek kroky, ktoré podnikol na overenie skutočnosti, či bolo vhodné spoliehať sa dané informácie.
- 2.3.4. Ak boli informácie vypracované druhou stranou pod inou jurisdikciou, [aktuár](#) by mal vziať do úvahy akékoľvek odlišnosti v [legislatíve](#) alebo [zaužívanej aktuárskej praxi](#) medzi dvoma jurisdikciami a ako tento fakt môže ovplyvniť použitie daných informácií.
- 2.4. **Významnosť** – v prípade vynechania skutočností, nadhodnoteniach alebo podhodnoteniach by mal [aktuár](#) zhodnotiť, či ich vplyv je alebo nie je významný. Hranicu významnosti [pri danej úlohe](#) určuje [aktuár](#), pokiaľ nie je určená inou stranou, napr. audítorom alebo [zadávatelom](#). Pri určení hranice významnosti, by [aktuár](#) mal:
- 2.4.1. zhodnotiť významnosť z pohľadu [určeného užívateľa](#) (užívateľov), so zreteľom na cieľ [aktuárskych služieb](#). Vynechanie skutočností, podhodnotenie alebo nadhodnotenie je významné ak [aktuár](#) predpokladá, že významne ovplyvnia rozhodovanie alebo očakávania [určeného užívateľa](#);
  - 2.4.2. vziať do úvahy [aktuárske služby](#) a [subjekt](#), ktorý je predmetom týchto [aktuárskych služieb](#); a
  - 2.4.3. v prípade potreby konzultovať záležitosť so [zadávatelom](#).
- 2.5. **Kvalita údajov**
- 2.5.1. Dostatočné a spoľahlivé údaje – [aktuár](#) by mal posúdiť, či sú k dispozícii dostatočné a spoľahlivé údaje na vykonanie [aktuárskych služieb](#). Údaje sú dostatočné, ak obsahujú informáciu primeranú pre zadanie. Údaje sú spoľahlivé, ak je informácia vecne presná.
  - 2.5.2. Overenie – [aktuár](#) by mal podniknúť primerané kroky na kontrolu konzistentnosti, úplnosti a presnosti použitých údajov. Tieto kroky môžu zahŕňať:

- a. porovnanie s auditovanými finančnými výkazmi, údajmi z hlavnej účtovnej knihy, alebo inými relevantnými záznamami, ak sú k dispozícii;
- b. testovanie primeranosti údajov voči externým alebo nezávislým údajom;
- c. testovanie vnútornej konzistentnosti údajov; a
- d. porovnanie údajov s údajmi za predchádzajúce obdobie alebo obdobia

[Aktuár](#) by mal popísať túto kontrolu v reporte.

2.5.3. Zdroje údajov pre špecifické predpoklady konkrétnej účtovnej jednotky – Nakoľko je to možné a vhodné, [aktuár](#) by mal pri určovaní špecifických predpokladov účtovnej [jednotky](#) vziať do úvahy špecifické údaje účtovnej jednotky pre ktorú sa predpoklady robia. Kde takéto údaje nie sú dostupné, relevantné alebo dôveryhodné, [aktuár](#) by mal vziať do úvahy údaje z daného odvetvia, údaje z porovnateľných zdrojov, údaje o obyvateľstve, alebo iné zverejnené údaje, primerane upravené. Použité údaje a vykonané úpravy by mali byť popísané v reporte.

2.5.4. Nedostatky v údajoch – [Aktuár](#) by mal vziať do úvahy možný vplyv akýchkoľvek nedostatkov v údajoch (napríklad nedostatočnosť, nekonzistentnosť, neúplnosť, nepresnosť a neprimeranosť) na výsledky [práce](#). Ak nedostatky v údajoch pravdepodobne nebudú mať významný vplyv na výsledky, nemusia sa nedostatky ďalej brať do úvahy. Ak aktuár nemôže nájsť uspokojivý spôsob na odstránenie nedostatkov, mal by zvážiť:

- a. odmietnutie vykonania aktuárskych služieb alebo pokračovania vo vykonávaní [aktuárskych služieb](#);
- b. spoluprácu so [zadávateľom](#) na úprave [aktuárskych služieb](#), alebo na získaní vhodných dodatočných údajov; alebo
- c. v súlade s etickým kódexom [aktuára](#), vykonanie [aktuárskych služieb](#) čo najlepšie a zverejnenie nedostatkov v údajoch v reporte (vrátane uvedenia možného dopadu týchto nedostatkov).

2.6. Predpoklady a metodika

2.6.1. Predpoklady a metodika môžu byť:

- a. stanovené aktuárom (2.7);
- b. predpísané [zadávateľom](#) alebo inou stranou (2.8); alebo
- c. stanovené [zákonom](#) (2.9).

2.6.2. Pokiaľ [report](#) neuvádza, kto určil predpoklady alebo metodiku, predpokladá sa, že za predpoklady alebo metodiku zodpovedá [aktuár](#), ktorý [report](#) vypracoval.

2.7. **Predpoklady a metodika stanovené aktuárom** – ak sú predpoklady a metodika stanovené [aktuárom](#), alebo [zadávateľom](#) alebo inou stranou, ktoré je [aktuár](#) ochotný podporiť:

2.7.1. Výber predpokladov a metodiky – [aktuár](#) by mal vybrať predpoklady a metodiku, ktoré sú vhodné pre [zadanie](#). [Aktuár](#) by mal vziať do úvahy potreby

určených užívateľov a účel [aktuárskych služieb](#). Pri výbere predpokladov a metodiky by mal aktuár vziať do úvahy všetky okolnosti účtovnej jednotky a zadania, ako aj relevantné odborné a profesijné postupy. Aktuár by mal zvážiť, do akej miery je primerané upraviť predpoklady a metodiku pre kompenzovanie známych nedostatkov v dostupných údajoch.

- 2.7.2. Primeranosť predpokladov – [aktuár](#) by mal zvážiť primeranosť predpokladov, o ktoré sa opierajú jednotlivé komponenty použitej metodiky. Významnou súčasťou predpokladov je zvyčajne [odborný úsudok](#) o primeranosti použitej metodiky a parametrov, z ktorých uplatnenie danej metodiky vychádza. Predpoklady smú byť (ak to okolnosti dovoľujú) implicitné alebo explicitné a smú zahŕňať interpretáciu minulých dát alebo projekcie budúcich trendov. [Aktuár](#) by mal zvážiť, do akej miery je primerané použiť predpoklady, pri ktorých je známe, že spôsobujú podstatné nadhodnotenie alebo podhodnotenie výsledkov.
- 2.7.3. Marže pre negatívne odchýlky – v prípade, že sa nevyžadujú nevychýlené výpočty, [aktuár](#) by mal zvážiť, do akej miery je primerané upraviť predpoklady alebo metodiku maržou pre negatívne odchýlky na zohľadnenie neistoty v základných údajoch, predpokladoch, alebo metodike. [Aktuár](#) by mal zverejniť zahrnutie marží pre negatívne odchýlky do predpokladov alebo do metodiky.
- 2.7.4. Zmeny vo vývoji – [aktuár](#) by mal zvážiť vplyv akejkoľvek zmeny vo vývoji v minulosti na predpoklady alebo metodiku. Zmeny vo vývoji môžu byť spôsobené:
  - a. Vnútrojnými podmienkami v účtovnej jednotke, ako sú napríklad zmeny v procese likvidácie poistných udalostí, alebo zmeny v predmete podnikania; alebo
  - b. Externými okolnosťami s dopadom na účtovnú jednotku, ako napríklad zmeny v právnom, ekonomickom, legislatívnom, regulačnom, dozornom, demografickom, technologickom a sociálnom prostredí.
- 2.7.5. Individuálne predpoklady a súhrnné predpoklady – aktuár by mal posúdiť, či je skupina predpokladov primeraná ako celok. Kým jednotlivito môže byť predpoklad opodstatnený, je možné, že obozretnosť alebo optimizmus pri viacerých predpokladoch vyústia do súhrnu predpokladov, ktoré už nie sú platné. Ak nie sú platné, aktuár by mal vykonať primerané úpravy na dosiahnutie vhodného súboru predpokladov a konečného výsledku.
- 2.7.6. Vnútoraná konzistentnosť predpokladov – [aktuár](#) by mal určiť, či predpoklady použité pre rôzne komponenty zadania sú vecne konzistentné a či akékoľvek významné vzájomné závislosti sú primerane modelované. [Aktuár](#) by mal zverejniť akékoľvek významné nekonzistentnosti v reporte.
- 2.7.7. Alternatívne predpoklady a testovanie citlivosti – kde je to vhodné, [aktuár](#) by mal posúdiť a vziať do úvahy citlivosť metodiky na zmeny kľúčových predpokladov. Pri určovaní, či citlivosť bola primerane posúdená, by mal [aktuár](#) vziať do úvahy účel [aktuárskych služieb](#) a či výsledky testov citlivosti zobrazujú primeraný rozsah zmien kľúčových predpokladov, konzistentných s daným účelom.

2.8. Predpoklady a metodika predpísané žadávateľom alebo inou stranou:

- 2.8.1. Ak je aktuár ochotný podporiť predpísané predpoklady alebo metodiku (v súlade s článkom 2.7), aktuár smie uviesť stranu, ktorá predpísala predpoklady alebo metodiku a jeho súhlas s nimi.
- 2.8.2. Ak aktuár nie je ochotný podporiť predpísané predpoklady alebo metodiku, pretože:
- sú v závažnom rozpore s tým, čo by bolo primerané pre účely aktuárskych služieb, aktuár by mal uviesť túto skutočnosť v reporte, vrátane strany, ktorá predpoklad alebo metodiku predpísala a dôvod prečo predpoklad alebo metodiku určila táto strana a nie aktuár; alebo
  - aktuár nedokázal posúdiť primeranosť predpísaného predpokladu alebo metodiky bez vykonania značného množstva dodatočnej práce nad rozsah zadania, alebo aktuár nebol odborne spôsobilý posúdiť primeranosť predpokladu, aktuár by mal túto skutočnosť uviesť v reporte, vrátane strany, ktorá predpoklad alebo metodiku predpísala a dôvod prečo predpoklad alebo metodiku určila táto strana a nie aktuár.
- 2.8.3. Ak žadávateľ požiada o dodatočný výpočet s použitím súboru predpokladov, ktoré aktuár zhodnotil ako neprimerané pre účely aktuárskych služieb, aktuár smie žadávateľovi poskytnúť výsledky na základe takýchto predpokladov. Ak sú tieto výsledky komunikované iným stranám ako je žadávateľ, aktuár by mal uviesť zdroj daných predpokladov a názor aktuára na ich primeranosť.

2.9. Predpoklady a metodika stanovené **zákonom** – keď je predpoklad alebo metodika stanovená zákonom, aktuár by mal v reporte uviesť, že predpoklad alebo metodika boli stanovené zákonom a že report by sa nemal použiť na žiadne také účely, pre ktoré nie sú použité predpoklady alebo metodika primerané (pokiaľ nie sú vhodne upravené).

2.10. Riadenie procesu

- 2.10.1. Kontroly procesu – aktuár by mal zvážiť, či a v akom rozsahu by mali byť postupy použité pri vykonaní zadania kontrolované, a ak áno, akým spôsobom.
- 2.10.2. Kontroly primeranosti – aktuár by mal skontrolovať celkovú primeranosť výsledkov dosiahnutých na základe vybraných predpokladov a použitej metodiky.
- 2.11. **Nezávislé odborné hodnotenie** – aktuár by mal zvážiť, či a v akom rozsahu je vhodné, aby bol report nezávisle skontrolovaný, vcelku alebo po častiach, pred dorúčením finálnej verzie reportu žadávateľovi, alebo pred jeho distribúciou určeným užívateľom. Účelom nezávislého odborného hodnotenia je zabezpečiť kvalitu výstupu, tak aby boli všetky procesy plne prispôbolené zložitosti zadania a špecifickému prostrediu, v ktorom aktuár pracuje. Ak je nezávislé odborné hodnotenie považované za odôvodnené:
- 2.11.1. Aktuár by mal vybrať overovateľa, ktorý je nezávislý od preverovaných špecifických komponentov a je informovaný a skúsený v odbore aktuárskych služieb.
- 2.11.2. Ak je overovateľom aktuár, overovateľ by mal pri vypracovávaní hodnotenia dodržiavať príslušné usmernenia tohto PŠ 1.

2.12. **Riešenie následných udalostí** – [aktuár](#) by mal posúdiť každú následnú udalosť, ktorá má potenciál významne zmeniť výsledky [aktuárskych služieb](#), ak sa udalosť premietla do [zadania](#) a zverejniť takúto udalosť v komunikácii [aktuára](#).

2.13. Uchovávanie dokumentov

2.13.1. [Aktuár](#) by mal počas primerane dlhého obdobia uchovávať dostatočnú dokumentáciu, pre potreby ako sú:

- a. nezávislé odborné hodnotenie, hodnotenie regulátora a audit;
- b. súlad s [legislatívou](#); a
- c. predpoklad zopakovania zadania iným [aktuárom](#)

2.13.2. Dokumentácia je dostatočná, ak obsahuje dostatok detailov na to, aby iný [aktuár](#), odborne spôsobilý v rovnakom odbore, mohol pochopiť [zadanie](#) a zhodnotiť vykonané úsudky.

2.13.3. Nič v tomto PŠ 1 nie je myslené tak aby poskytlo akejkoľvek osobe prístup k materiálom nad rámec prístupu, na ktorý je oprávnená.

Časť 3. Komunikácia

- 3.1. **Všeobecné princípy** – Akákoľvek [komunikácia](#) by mala byť primeraná konkrétnym okolnostiam a vziať do úvahy zručnosti, chápanie, úroveň relevantných technických znalostí a potreby [určeného užívateľa](#), tak aby mal [určený užívateľ](#) možnosť pochopiť dôsledky vyplývajúce z komunikácie [aktuára](#).
- 3.1.1. **Forma a obsah** – aktuár by mal stanoviť formu, štruktúru, štýl, úroveň podrobnosti a obsah každej komunikácie tak, aby bola primeraná daným okolnostiam a so zreteľom na určených užívateľov.
- 3.1.2. **Zrozumiteľnosť** – znenie každej komunikácie by malo byť zrozumiteľné a [aktuár](#) by mal použiť jazyk primeraný daným okolnostiam a so zreteľom na [určených užívateľov](#).
- 3.1.3. **Časový plán komunikácie** – [aktuár](#) by mal vydať každú komunikáciu počas primeraného časového obdobia. Časový plán komunikácie by mal reflektovať plán úloh dohodnutý so zadávateľom. [Aktuár](#) by pri nastavení časového plánu komunikácie mal vziať do úvahy potreby určených užívateľov.
- 3.1.4. **Identifikácia aktuára** – komunikácia by mala jasne identifikovať vydávajúceho [aktuára](#). Ak dvaja alebo viacerí [aktuári](#) vydávajú spoločnú komunikáciu, ktorá má aspoň čiastočne aktuársky obsah, musí komunikácia jasne identifikovať všetkých zodpovedných [aktuárov](#), pokiaľ aktuári nerozhodnú, že je to nevhodné. Názov organizácie, ku ktorej je každý z [aktuárov](#) pridružený môže byť tiež v komunikácii uvedený, neovplyvňuje to však zodpovednosť [aktuára](#). Pokiaľ [aktuár](#) nerozhodne, že je to nevhodné, každá komunikácia by mala určiť do akej miery a akým spôsobom sa od [aktuára](#) alebo ďalších strán majú získať podporné informácie a vysvetlenia.
- 3.2. **Report** – [aktuár](#) by mal dokončiť report, pokiaľ určení užívateľa nie sú iným spôsobom primerane informovaní o výsledkoch [aktuárskych služieb](#) (vrátane prístupu k podporným informáciám, ktoré sú potrebné na pochopenie výsledkov). [Aktuár](#) by mal uviesť všetky informácie dostatočne podrobne tak, aby iný aktuár s odbornou spôsobilosťou v rovnakom odbore mohol objektívne zhodnotiť či [aktuár](#) splnil [zadanie](#) primeraným spôsobom.
- 3.2.1. **Obsah** – pokiaľ je to možné, [aktuár](#) by mal v reporte uviesť:
- rozsah a zamýšľané použitie reportu;
  - výsledky [aktuárskych služieb](#), vrátane novej odchýlky týchto výsledkov;
  - použitú metodiku, predpoklady a údaje;
  - akékoľvek obmedzenia týkajúce sa distribúcie;
  - dátum vytvorenia reportu; a
  - informácie o autorstve [reportu](#).
- 3.2.2. **Zverejnenia** - pokiaľ je to možné, [aktuár](#) vydávajúci report, by mal uviesť:
- akékoľvek významné odchýlky od usmernení tohto PŠ 1;
  - akékoľvek spoliehanie sa na informácie vypracované inou stranou, pri ktorých sa [aktuár](#) zrieka zodpovednosti (2.3.3);

- c. akékoľvek úpravy alebo validácie údajov, či nedostatky dát(2.5);
  - d. aktuárske posúdenie úrovne prirodzenej neistoty vyskytujúcej sa v použitých informáciách (2.5.4.c);
  - e. akúkoľvek významnú nekonzistentnosť v použitých predpokladoch (2.7.6);
  - f. prípadné výsledky dodatočných výpočtov, pri ktorých bol použitý súbor predpokladov na základe žiadosti [zadávateľa](#) a ktoré [aktuár](#) nepovažuje za primerané pre účely zadania (2.8.3);
  - g. predpoklady a metodiku, ktoré boli predpísané inou stranou (2.8);
  - h. predpoklady a metodiku stanovené zákonom (2.9);
  - i. akékoľvek závažné následné udalosti (2.12).
- 3.2.3. Autorstvo – [aktuár](#), ktorý vydáva [report](#), by v ňom mal uviesť:
- a. meno [aktuára](#);
  - b. ak je to vhodné, meno organizácie v mene ktorej [aktuár report](#) vydáva, a pozíciu, ktorú [aktuár](#) v danej organizácii zastáva;
  - c. pozíciu, ktorú aktuár zastáva;
  - d. odbornú spôsobilosť [aktuára](#);
  - e. kódex profesionálnej etiky a aktuárske štandardy na základe ktorých bolo [zadanie](#) vykonané, aby sa predošlo prípadnej nejednoznačnosti;
  - f. ak je to možné, osvedčenia a informácie, na ktoré sa [aktuár](#) spoliehal.
- 3.2.4. Forma – [report](#) smie pozostávať z jedného alebo viacerých dokumentov, ktoré môžu mať rozličný formát. V prípade, že [report](#) pozostáva z viacerých dokumentov, [aktuár](#) by mal všetkým určeným užívateľom komunikovať, ktoré dokumenty tento report tvoria, . [Aktuár](#) by mal zabezpečiť, aby zložky [reportu](#) (najmä tie v elektronickej forme) mohli byť spoľahlivo reprodukované počas primerane dlhého obdobia.
- 3.2.5. **Obmedzenia** – obsah [reportu](#) smie byť obmedzený rôznymi okolnosťami, ako napríklad právne, legislatívne, regulačné alebo dozorné konanie. Obmedzenia sa môžu týkať aj iných štandardov, napríklad štandardov finančného výkazníctva, alebo účtovných zásad danej účtovnej [jednotky](#). [Aktuár](#) by mal, pri daných obmedzeniach, dodržať usmernenia tohto PŠ 1 v primeranom rozsahu.